

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
PWYLLGOR:	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD:	14 Mawrth 2018
TEITL YR ADRODDIAD:	Aelodau Newydd ar y Pwyllgor Safonau
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Y diweddaraf ar benodi Aelodau newydd i wasanaethu ar y Pwyllgor Safonau
ADRODDIAD GAN:	Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro
SWYDDOG CYSWLLT:	Lynn Ball Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro lbxcs@ynysmon.gov.uk 01248 752586

1. CEFNDIR

- 1.1 Cododd swyddi gweigion yn 2017 ar gyfer dau aelodau cynghorau cymuned ac un aelodau annibynnol i wasanaethu ar y Pwyllgor Safonau.
- 1.2 Dilynwyd gwahanol weithdrefnau i lenwi'r swyddi gweigion hyn.
- 1.3 Ynglwm yn **Atodiadau 1 a 2** gweler yr Adroddiadau a gyflwynwyd i'r Cyngor llawn ar 12 Rhagfyr 2017 yn nodi'r broses ar gyfer penodi aelodau newydd.

2. Y SEFYLLFA GYFREDOL

- 2.1 Mae'r penodiadau hyn bellach wedi cael eu cymeradwyo gan y Cyngor. Mae'r penderfyniad a'r cofnodion perthnasol o'r cyfarfod hwnnw sy'n cadarnhau hyn ynglwm yn **Atodiadau 3**.
- 2.2 Yr aelodau newydd o blith y cynghorau cymuned yw:-
- Y Cyngorydd Iorwerth Roberts o Gyngor Cymuned Bryngwran
a
Y Cyngorydd Keith Roberts o Gyngor Cymuned Trearddur.
- 2.3 Yr aelod annibynnol newydd yw Mr John Robert Jones.
- 2.4 Daeth y penodiadau newydd i'r Pwyllgor Safonau i rym ar unwaith yn dilyn cyfarfod y Cyngor ar 12 Rhagfyr 2017. Bydd y cynghorwyr cymuned yn parhau i fod yn aelodau hyd at yr etholiadau llywodraeth leol nesaf neu hyd at adeg pan na fyddant mwyach yn aelodau o gyngor cymuned, p'un bynnag sy'n digwydd gyntaf. Daw cyfnod yr aelod annibynnol yn y swydd i ben ar 11 Rhagfyr 2025.

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
CYFARFOD:	Cyngor Sir
DYDDIAD:	12 Rhagfyr 2017
TEITL YR ADRODDIAD:	Penodi dau Gyngorydd Cymuned i wasanaethu ar y Pwyllgor Safonau
ADRODDIAD GAN:	Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro
SWYDDOG CYSWLLT:	Lynn Ball Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro lbxcs@ynysmon.gov.uk 01248 752586
PWRPAS YR ADRODDIAD :	Cadarnhau Enwebiadau Cynrychiolwyr y Cyngorau Cymuned ar y Pwyllgor Safonau

CEFNDIR

1. Dan Ran III Deddf Llywodraeth Leol 2000 (fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Llywodraeth Leol 2006), rhaid i'r Cyngor fod â Phwyllgor Safonau ac arno ddim mwy na 9 aelod. Rhaid i'r mwyafrif o'r aelodau hynny fod yn aelodau annibynnol o'r cyhoedd.
2. Ar hyn o bryd, mae 5 o aelodau annibynnol ar y Pwyllgor Safonau (gan gynnwys un swydd wag achlysurol), 2 o gynghorwyr cymuned (mae'r ddwy sedd yn wag) a dau o gynghorwyr sir (a benodir yn flynyddol gan y Cyngor).
3. Rhaid i aelodau'r Cyngorau Cymuned gael eu henwebu gan y cynghorau cymuned ar y cyd a rhaid i'r Cyngor gadarnhau eu penodiad.

SEDDI GWAG AR GYFER CYNGHORWYR CYMUNED

4. Mae'r Pwyllgor Safonau'n cynnwys dau o gynghorwyr cymuned sy'n cymryd rhan ym musnes cyffredinol y Pwyllgor ond sy'n delio gyda chyfeiriadau gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru a cheisiadau am ganiatâd arbennig pan mae wnelo'r materion hynny â chynghorau cymuned yn unig.
5. Rhaid i aelodau'r cynghorau cymuned gael eu henwebu gan yr holl gynghorau cymuned ar y cyd ar ôl pob etholiad llywodraeth leol (neu os bydd y naill neu'r llall yn rhoi'r gorau i fod yn gyngorydd cymuned). Mae modd i aelodau cynghorau cymuned gael eu hailbenodi i'r Pwyllgor Safonau ar yr amod bod y cynghorau cymuned yn eu henwebu eto ar y cyd.

6. Ar 31 Mai 2017, ysgrifennodd y Swyddog Monitro at glercod pob cyngor cymuned yn gofyn am enwebiadau erbyn 31 Gorffennaf 2017. Erbyn y dyddiad cau, roedd saith o enwebiadau wedi dod i law ac ar 4 Awst 2017, anfonwyd pleidlais bost at yr holl gynghorau cymuned yn gofyn i bob un ohonynt ddewis hyd at ddau ymgeisydd ac anfon y papur pleidleisio yn ôl i'r Swyddog Monitro erbyn 31 Hydref 2017 fan bellaf. Erbyn y dyddiad cau, roedd 24 o gynghorau cymuned wedi ymateb a 45 o bleidleisiau wedi dod i law. Ymatebodd un cyngor cymuned heb bleidleisio o gwbl a chafwyd un pleidlais yn unig gan gyngor arall. Cafodd y broses a ddilynwyd ei chymeradwyo gan Gadeirydd y Cyngor a Chadeirydd y Pwyllgor Safonau mewn cyfarfod a gynhaliwyd ar 13 Tachwedd 2017 ac ar 15 Tachwedd 2017, rhoes y Swyddog Monitro wybod i glercod yr holl gynghorau cymuned am ganlyniad y pleidlais gan gadarnhau mai'r ddau ymgeisydd llwyddiannus oedd:-

- **Y Cynghorydd Iorwerth Roberts o Gyngor Cymuned Bryngwran a**

- **Y Cynghorydd Keith Roberts o Gyngor Cymuned Trearddur**

7. Yn yr amgylchiadau, mae angen i'r Cyngor Sir yn awr gymeradwyo penodi'r cynghorwyr hyn fel aelodau cyfetholedig o'r Pwyllgor Safonau tan yr etholiadau llywodraeth leol nesaf neu hyd nes byddant yn rhoi'r gorau i fod yn gynghorwyr cymuned, p'un bynnag sy'n digwydd gyntaf.

ARGYMHELLIAD

Cadarnhau enwebiadau'r cynghorau cymuned ar y cyd drwy benodi'r cynghorwyr cymuned isod yn aelodau cyfetholedig o'r Pwyllgor Safonau a hynny ar unwaith:-

- **Y Cynghorydd Iorwerth Roberts o Gyngor Cymuned Bryngwran a**

- **Y Cynghorydd Keith Roberts o Gyngor Cymuned Trearddur**

tan yr etholiadau llywodraeth leol nesaf neu hyd nes y byddant yn rhoi'r gorau i fod yn aelodau o gyngor cymuned; p'un bynnag fydd yn digwydd gyntaf.

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
CYFARFOD:	Cyngor Sir
DYDDIAD:	12 Rhagfyr 2017
TEITL YR ADRODDIAD :	Penodi Aelod Annibynnol Cyfetholedig i'r Pwyllgor Safonau
ADRODDIAD GAN:	Dr Haydn Edwards – Cadeirydd Panel Dethol y Pwyllgor Safonau
SWYDDOG CYSWLLT:	Lynn Ball Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro lbxc@anglesey.gov.uk 01248 752586
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Cadarnhau penderfyniad Panel Dethol y Pwyllgor Safonau

CEFNDIR

1. O dan Ran III Deddf Llywodraeth Leol 2000 (fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Llywodraeth Leol 2006) mae'n rhaid i'r Cyngor gael Pwyllgor Safonau sy'n cynnwys dim mwy na 9 aelod, ac mae'n rhaid i'r mwyafrif o'r rhain fod yn aelodau annibynnol o'r cyhoedd.
2. Mae'r Pwyllgor Safonau ar hyn o bryd yn cynnwys 5 aelod annibynnol (yn cynnwys un sedd wag achlysurol), 2 gynghorydd cymuned (mae'r ddwy sedd yn wag) a dau gynghorydd sir (sy'n cael eu penodi'n flynyddol gan y Cyngor).
3. Mae'n rhaid i aelodau annibynnol gael eu penodi gan y Cyngor ar sail yr argymhelliad gan Banel Dethol y Pwyllgor Safonau. Mae un sedd wag achlysurol ar y Pwyllgor Safonau ar hyn o bryd.

SEDD WAG ACHLYSUROL AM AELOD ANNIBYNNOL AR Y PWYLLGOR SAFONAU

4. Mae Rheoliadau Statudol yn ei gwneud yn ofynnol i aelodau'r Pwyllgor Safonau gael eu penodi gan y Cyngor, ond dim ond ar ôl cydymffurfio â phroses ddethol statudol. Er mwyn cynnal y broses recriwtio a dethol hon mae'r Cyngor Sir wedi dirprwyo ei awdurdod i Banel Dethol y Pwyllgor Safonau; mae'r panel hwn yn cynnwys un aelod annibynnol o'r cyhoedd, un cynghorydd cymuned a thri chynghorydd sir. Ni chaiff unrhyw aelod o'r Panel Dethol fod yn aelod o'r Pwyllgor Safonau hefyd.
5. Yng nghyfarfod Panel Dethol y Pwyllgor Safonau ar 20 Medi 2017, cymeradwyodd y Panel y broses recriwtio a chafodd y sedd wag ei hysbysebu ar wefan y Cyngor a'i

dudalennau Twitter a Facebook (o 20/09/17 tan 31/10/2017), yn y North Wales Chronicle (ar 28/9/17 ac ar 5/10/2017) ac yn y Bangor and Anglesey Mail (ar 27/9/2017 ac ar 4/10/2017).

6. Daeth yr hysbyseb i ben ar 31 Hydref 2017 a rhoddodd Panel Dethol y Pwyllgor Safonau sylw i'r ceisiadau a dderbyniwyd mewn proses tynnu rhestr fer a gynhaliwyd ar 17 Tachwedd 2017.
7. Cafodd yr ymgeiswyr ar y rhestr fer eu cyfweld gan Banel Dethol y Pwyllgor Safonau ar 27 Tachwedd 2017, a chytunodd y Panel i enwebu **Mr John Robert Jones** i'w benodi'n aelod annibynnol ar y Pwyllgor Safonau, yn amodol ar dderbyn geirdaon boddhaol; mae'r rheini bellach wedi'u derbyn ac wedi cael eu hasesu gan Gadeirydd Panel Dethol y Pwyllgor Safonau.

ARGYMHELLION

Derbyn argymhellion Panel Dethol y Pwyllgor Safonau fel a ganlyn:-

1. penodi **Mr John Robert Jones** yn aelod annibynnol cyfetholedig o'r Pwyllgor Safonau, i ddod i rym yn syth;
2. petai sedd wag achlysurol arall am aelod annibynnol o'r Pwyllgor Safonau yn codi yn ystod y deuddeng mis nesaf, penodi'n awtomatig **Ms Sarah Laing Gibbens** i'r rôl heb orfod mynd trwy broses recriwtio arall, ar yr amod bob tro bod yr ymgeisydd yn parhau'n gymwys ar gyfer y rôl, ac yn amodol ar dderbyn geirdaon boddhaol cyn ei phenodi.

ATODIAD 3

7. PENODI AELOD ANNIBYNNOL CYFETHOLEDIG I'R PWYLLGOR SAFONAU

Cyflwynwyd – adroddiad gan Gadeirydd Panel Dewis y Pwyllgor Safonau mewn perthynas â phenodi Aelod Annibynnol cyfetholedig i'r Pwyllgor Safonau.

Anerchwyd y cyfarfod gan y Cynghorydd R Meirion Jones sy'n Aelod o Banel Dewis y Pwyllgor Safonau a dywedodd fod gan y Pwyllgor Safonau sedd wag achlysurol ar hyn o bryd ar gyfer Aelod Annibynnol. Nododd y cynhaliwyd proses recriwtio yn ddiweddar fel y nodwyd yn yr adroddiad. Yng nghyfarfod y Panel Dewis a gynhaliwyd ar 27 Tachwedd, 2017 cytunodd y Panel i enwebu Mr John Robert Jones i rôl aelod annibynnol o'r Pwyllgor Safonau, yn amodol ar dderbyn geirdaon boddhaol sydd bellach wedi dod i law ac wedi cael eu hasesu gan Gadeirydd Panel Dewis y Pwyllgor Safonau.

Dywedodd y Cynghorydd A M Jones y byddai'n ymatal rhag pleidleisio ar y mater hwn gan nad oes aelod o Grŵp yr Wrthblaid ar y Pwyllgor Safonau. Dywedodd y bu cydbwysedd gwleidyddol ar y Pwyllgor Safonau o blith y Grwp sy'n Rheoli a'r Gwrthbleidiau yng nghyfnod gweinyddiaeth flaenorol y Cyngor hwn.

Ymataliodd y Cynghorwyr Aled M Jones, Eric W Jones, Bryan Owen, Peter S Rogers a Shaun Redmond rhag pleidleisio.

PENDERFYNWYD: -

- **Penodi Mr John Robert Jones yn aelod annibynnol cyfetholedig o'r Pwyllgor Safonau, i ddod i rym yn syth;**
- **Petai sedd wag achlysurol arall am aelod annibynnol o'r Pwyllgor Safonau yn codi yn ystod y deuddeng mis nesaf, penodi'n awtomatig Ms Sarah Laing Gibbens i'r rôl heb orfod mynd trwy broses recriwtio arall, ar yr amod bob tro bod yr ymgeisydd hon yn parhau i fod yn gymwys ar gyfer y rôl, ac yn amodol ar dderbyn geirdaon boddhaol cyn ei phenodi.**

8. PENODI DAU GYNGHORYDD CYMUNED I'R PWYLLGOR SAFONAU

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro mewn perthynas ag enwebu Cynrychiolwyr Cynghorau Cymuned i wasanaethu ar y Pwyllgor Safonau.

Anerchodd y Cynghorydd Dafydd R Thomas y cyfarfod a nododd bod y Pwyllgor Safonau'n cynnwys dau Gynghorydd Cymuned, sy'n cymryd rhan ym musnes cyffredinol y Pwyllgor ac sydd ond yn delio ag atgyfeiriadau gan Ombwdsmon Gwasanaethau yhoeddus Cymru a cheisiadau am ganiatâd arbennig pan fo'r materion hynny'n ymwneud â Chynghorwyr Cymuned. Mae gofyn i'r Aelodau Cyngor Cymuned gael eu henwebu ar y cyd gan yr holl Gynghorau Cymuned ar ôl pob etholiad llywodraeth leol.

Dywedodd y Cynghorydd A M Jones y byddai'n ymatal rhag pleidleisio ar y mater hwn gan nad oes aelod o Grŵp yr Wrthblaid ar y Pwyllgor Safonau ac am ei fod o'r farn fod y Grŵp wedi cael ei ddifreinio o'r broses.

Gofynnodd y Cynghorydd Nicola Roberts i'r Swyddog Monitro egluro'r broses ddedhol i'r Pwyllgor.

Eglurodd y Swyddog Monitro fod pob Cyngor Tref / Cymuned yn cael cyfle i gyflwyno enwebiadau am ddim mwy nag 1 Aelod o'u cyngor ar y Pwyllgor Safonau. Cafwyd saith enwebiad a rhoddwyd pleidlais drwy'r post i'r holl Gyngorau Tref / Cymuned yn gofyn i bob un ohonynt ddewis dim mwy na dau ymgeisydd. Yn dilyn y broses, a gafodd ei gwirio gan Gadeirydd y Cyngor a Chadeirydd y Pwyllgor Safonau, rhoddodd y Swyddog Monitro wybod i bob un o'r Gyngorau Tref / Cymuned am ganlyniad y bleidlais a chadarnhaodd pwy oedd y ddau ymgeisydd llwyddiannus.

Ymataliodd y Cynghorwyr Aled M Jones, Eric W Jones, Bryan Owen, Peter S Rogers a Shaun Redmond rhag pleidleisio.

PENDERFYNWYD cadarnhau enwebiadau ar y cyd y Cyngorau Cymuned trwy benodi'r Cynghorwyr Cymuned canlynol fel aelodau cyfetholedig o'r Pwyllgor Safonau i ddod i rym ar unwaith: -

Y Cynghorydd Iorwerth Roberts o Gyngor Cymuned Bryngwran a

Y Cynghorydd Keith Roberts o Gyngor Cymuned Trearddur

hyd at yr etholiadau llywodraeth leol nesaf, neu hyd nes na fydd y rheini a benodir yn aelodau o'r Cyngor Cymuned mwyach, p' un bynnag fydd yn digwydd gyntaf.